

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:

Za celo leto K 30—
za pol leta 15—
za četrt leta 7.50
za 1 mesec 2.50

Posamezna številka 1 K.

Uredništvo in upravnništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 39

Ptuj, 26. septembra 1920

II. letnik

Iz zakona o volitvah narodnih poslancev za ustavotvorno skupščino kraljevine SHS.

Člen 1.

ugotavlja, da s proglasitvijo ustave preneha ustavotvorno delo in se začne postavodajno delo ustavotvorne skupščine, ki pa ne sme trajati dalje nego dve leti.

Člen 3.

pravi, da v času od petnajstega dne pred volitvami pa do tretjega dne po volitvah ne sme nobeno oblastvo skupno pozivati volilcev posameznih občin na skupno delo ali raboto ali v vojaške svrhe in na vaje, razen ob ne-nadejani nevarnosti; tudi ne sme pozivati volilcev, razen ob neodložni potrebi ali izsledovanju zločinov in pogoškov kakršnekoli vrste in prestopkov tatvine in goljufije. Ako so bili volilci prej kamorkoli poklicani ali zbrani, se morajo razpustiti najpozneje šest-najst dni pred volitvami.

Člen 4.

določa volilna okrožja, za Slovenijo 3; eno, obstoječe iz območij okrožnih sodišč v Mariboru in Celju s Prekmurjem in z onim delom Koroškega, ki sedaj pripada okr. glavarstvom v Velikovecu in Slov. Gradcu; eno, obstoječe iz cele Kranjske, Goriške in ostalega dela Koroške; eno, obstoječe iz mesta Ljubljane. Ako so ob razpisu volitev nekatera volilna okrožja popolnoma ali deloma začasno pod tujo oblastjo in se volitve ne morejo izvršiti, se odrede, ko prestane ta zapreka, naknadne volitve za te kraje po posebnem postopanju in odločbi ustavotvorne skupščine.

Pomladitev.

Čeravno je danes celi kultivirani svet po dolgi vojni izmučen in njegov duh izčrpan, se vendar že zopet dviga in to v velikanskem pomenu besede. Pod skoro nedosegljivimi željami se nahajajo ene po podaljšanju in ojačenju človeškega življenja med prvimi. Kajti za vse ljudi ni starost naravni in lepi konec življenja. Marsikateremu se iz zunanjih in notrajnih vzrokov ni pojavila tista sreča, koju je pričakoval in koju je mislil doseči, mu je zaprla starost vso nadaljno zmožnost jo zadržati. To so bili vedno tisti, ki so se v pravljici, v pesništvu, v biografiji in naravoslovju prizadevali doseči cilj, o kojem je tukaj govor, namreč mogočnost pomlajenja. Od Hufelanda do Mečnikofa so delovali na izsledovanju mnogi sloviti raziskovalci tega cilja. Še le prof. Steinach se je posrečilo dognati vsaj teoretično in deloma tudi že praktično, živahni in ljudem obojega spola z vplivom na gotove dele in žleze telesa cepiti ojačenje in pomlajenje življenja. V pojasnilo sledečega članka omenim, da se je treba vrniti v razvoj našega spoznanja za nekaj 10 let nazaj. Že davno je razjasnila anatomija z nožem in mikroskopom zgradbo členov in spoznala telesa kot kolesa najvišjih zapletenosti, preden se je moglo pojasniti, kdo te urejuje in pred

Vsi volilci enega volilnega okrožja ali mesta, ki voli posebe, sestavljajo eno volilno telo ter volijo zase poslance za ustavotvorno skupščino. Vsa mesta, ki po tem zakonu ne volijo poslancev posebe, spadajo v volilno okrožje, v katerega področju so.

Vsako volilno okrožje voli toliko poslancev, kolikor jih pripade nanje po številu prebivalcev, ugotovljenem pri ljudskem štetju leta 1910.

Na vsakih 30.000 prebivalcev se voli po en poslanec. Ako je preostanek večji nego 17.000 prebivalcev, se voli še en poslanec.

V to število poslancev, ki jih voli okrožje, se štejejo tudi oni poslanci, za katere člen 14. tega zakona predpisuje posebne pogoje.

Člen 6.

Mesto Beograd voli 6 poslancev, mesto Zagreb 5 in mesto Ljubljana s Spodnjo Šiško 4 poslance.

Člen 7.

Koliko mora to ali ono volilno okrožje voliti poslancev, to odredi državni odbor po celokupnem številu prebivalstva v vsakem okrožju na podstavi uradne statistike (čl. 5 in 6.)

Nadaljne določbe tega člena govore o sestavi in o poslovanju tega državnega odbora ter o tem, da mu morajo državna in občinska oblastva dajati na razpolago podatke in pojasnila.

Člen 8.

Ta odbor mora najpozneje v 15 dneh od dne ko se sestane, določiti in objaviti v „Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca“, koliko mora katero volilno okrožje izvoliti poslancev, koliko bodi v kateri občini volišč, oziroma koliko občin se mora združiti v eno volišče (člen 50.) Najpozneje

vsem oživi in požene. Morali smo se zadovoljiti z nedokazanimi filozofičnimi pojmi, s consensus partium (sodelovanje delov.) Biologija znanosti, ki razloči mrtvo telo od živega telesa, iznajditeljica nešteti posameznosti živega obrata je skušala dognati tudi veliko vprašanje v bitju, kar poroča svetopisemska zgodba ustvarjenja. Dih Boga, ki da pravemu pa mrtvem telesu življenje, ravno ta izvor moči ustvarjenja in pričujočnosti nam je ostal zakrit. Poznati smo sicer zamogli, da se požene mnogo od teh živčnih mehanizmov močno in dobro, mnogo neenako ali slabo (razni temperamenti in njih varijante) od kod pa pride, nam je bila do pred kakimi 40 leti največja skrivnost. Znali smo samo, da se nahajajo v telesu vseh večjih bitij, razen nam razumljivih členov tudi še drugi pravilni, njih smoter pa nam je bil nejasen. Omenim samo ščitno žlezo, stranske ledvice in možganske privezne žleze. Čeravno so v svoji notranjosti zgrajene kakor druge odločilne ali podobne žleze, se ne morejo nikjer zaslediti žilice, koje bi svoje proizvode vodile v druge dele telesa. Nadalje se nahajajo tudi drugi enaki stvori ne kot samostojni deli, ampak v drugih že zdavnaj znanih razvršeni. Le počasi so se mogli razslediti ti stvori in spoznati kot izvori, urejujoči moči organizma. Pomankanje prostora nam onemogoči nadaljno razpravljanje bioloških dognanih raziskovanj, radi česar moramo preiti na naj-

v 35 dneh od dne, ko se razpišejo volitve, mora državni odbor določiti osebe, ki bodo predsedniki volilnih odborov in člani glavnih volilnih odborov.

Kdo ima pravico voliti.

Člen 9.

Pravico voliti poslance za ustavotvorno skupščino ima vsak moški, ki je do tedaj, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, dovršil 21. leto in ki je bil v tem času državljan kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. V zmislu tega zakona se zmatrajo za državljane kraljevine vsi, ki so bili državljani Srbije in Črne gore do dne 1. decembra 1918, in vsi oni, ki so imeli do dne 1. decembra 1918, državljanstvo v Hrvatski, Slavoniji in Dalmaciji, pripadništvo v Bosni in Hercegovini ali domovinsko pravico (pristojnost) v občinah ali v delu občin drugih jugoslovanskih dežel, ki so prišle pod oblast kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Končno se smatrajo v zmislu tega zakona za državljane vsi oni Slovani po plemenu in jeziku, ki so se do tedaj, ko so se začeli sestavljati volilni imeniki, stalno naselili v katerikoli občini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Oni prebivalci kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev izvan Srbije in Črne gore, ki imajo po mir pogodbi z Nemčijo, Avstrijo in Madžarsko pravico opcije za svoje nacionalne države, kakor tudi oni, ki so se izselili iz Južne Srbije pred mesecem novembrom 1915, ter so bili dotlej turški podaniki, nimajo v zmislu tega zakona volilne pravice.

Člen 10.

Aktivni in neaktivni častniki in vojaki pod zastavo ne smejo glasovati. Ta izjema

novejšo iznajdbo samo. Omeniti hočemo samo, da je najglavnejša žleza izmed vseh, malo opažena, pubertetna žleza, koje zmožnosti izslediti in razjasniti se je posrečilo še le prof. dr. Steinachu na Dunaju, koja iznajdba je radi tega nepregledne važnosti, ker se ne odprejo raziskovalnemu svetu samo nadaljna raziskovanja, ampak tudi vsakemu posamezniku se nudi možnost, novega in pomlajevalnega življenja. Čeravno je še ta iznajdba v otročji dobi in še danes ni razvidno, kakšen praktičen pomen se bo mogel izrabiti, je to vendar znamenje, da svet napreduje, čeravno se kaže, da dere v prepad. Komaj se je mogla poročiti ta iznajdba, že se javlja iz Angleške, da je Rhuterford po poznani realitivni teoriji Einsteina in dunajskega fizika Hasenhörla — da vsebuje eneržija leno maso in da se mora danes masa spoznati samo še kot oblika prikazni eneržiji, po koji bi bila gotova masa pod posebnimi pogoji in preosnovana popolnoma v eneržijo, torej atomi bi se dali razbiti (preosnovati) v eneržijo velikanske mogočnosti, — mogel doseči praktično razbitje atomov, ne da bi se še z našimi dosedanjimi sredstvi mogel ta razmeroma počasni in celo nedostatni razpad zadržati ali omejiti ali pa pospešiti in spopolniti. Tudi se ni mogel ta razpad umetno doseči v nobenem telesu. Te proizvajene množine eneržije bi bile silne. O nadaljnjih raziskovanjih poročamo še v poznejših številkah. Voršič.